

Sprawozdanie zjazdowe

Sprawozdanie: The 15th International Neuropsychoanalysis Congress, New York, 24–26.07.2014.

W dniach 24–26.07.2014 roku odbył się w The New School w Nowym Jorku 15. Międzynarodowy Kongres Neuropsychoanalityczny zatytułowany „Aktualne badania neuropsychoanalityczne” (Current Neuropsychoanalytic Research). Formuła tego kongresu odbiegała od poprzednich o tyle, że o ile w czasie dotychczasowych spotkań organizowany był jeden dzień badawczy (research day) poświęcony prezentacji wyników badań naukowych, to tegoroczny kongres był jednym ciągłym „dniem badawczym”, w czasie którego prezentowano prawie wyłącznie wyniki badań wykorzystujących różne współczesne techniki dostępne neurobiologii, zastosowane w kontekście wiedzy i koncepcji psychoanalitycznych. W związku z tym zmienił się także dominujący przedział wiekowy wykładowców i prezentacje przedstawiali najczęściej bardzo młodzi badacze, eksplorujący zagadnienia neuropsychoanalityczne za pomocą nowoczesnych i zaawansowanych technik dostępnych współczesnej nauce. Choć oczywiście w trakcie kongresu nie zabrakło wystąpień najważniejszych dla rozwoju dziedziny osób jak Mark Solms, Jaak Pankseep, Ariane Bazan i Anna Buchheim. W związku z opisaną wyżej formułą kongresu jego organizatorzy przyjęli założenie, iż każdy mówca dysponował czasem 20 minut na przedstawienie własnej prezentacji oraz pytania z sali i dyskusję. Ten fakt oraz wprowadzenie sesji równoległych spowodowały, że ilość wystąpień przedstawionych w czasie dwóch i pół dnia trwania konferencji była naprawdę imponująca.

Imponowała jednak nie tylko ilość wystąpień, ale także ich wysoka jakość oraz odwaga badaczy ujmowania jako przedmiotu badań takich zagadnień, które były sformułowane w rozwoju psychoanalizy jako pojęcia abstrakcyjne, metapsychologiczne i trudno poddające się operacjonalizacji i obiektywizacji. Przedstawione badania dowodziły, że możliwe jest znajdowanie ich konkretnych mózgowych korelatów i badanie reguł rządzących ich działaniem. Chociaż nadal podstawową trudnością, z jaką muszą zmierzyć się badacze zajmujący się neuropsychonalizą, to kwestia zamiany złożonych koncepcji psychoanalitycznych w zadania eksperymentalne, które mogą być badane empirycznie. Takich zadań podjęli się na przykład Anna-Christine Schmidt w pracy, w której badano mechanizm wyparcia z zastosowaniem funkcjonalnego rezonansu magnetycznego (Trzy badania neurobiologii wyparcia), Roberto Viviani, który badał opisaną przez Freuda technikę wolnych skojarzeń z zastosowaniem tego samego narzędzia (Neuronalne korelaty wolnych skojarzeń; badanie z zastosowaniem paradygmatu fMRI relacji przywiązania) lub dynamiczny konflikt (Paul Siegel: Demonstrując dynamiczny konflikt w paradygmacie neuropsychonalitycznym; badanie fMRI). Niezwykle ważne badanie pokazujące skuteczność i neuronalne mechanizmy działania psychoterapii psychoanalitycznej badane z zastosowaniem EEG i fMRI opisała Anna Buchheim (Zmiany neuronalne u pacjentów depresyjnych w czasie psy-

choterapii psychodynamicznej: badanie EEG i fMRI z zastosowaniem paradygmatu relacji przywiązania). Badanie pacjentów poddanych psychoanalizie z zastosowaniem tych samych narzędzi neurobiologii zaprezentowała Tamara Fischmann (Marzenie senne i transformacje psychiczne w psychoanalizach: dialog pomiędzy psychoanalizą a neuroscience).

Generalnie badania prezentowane w trakcie kongresu skupiały się na połączeniu koncepcji psychoanalitycznych z narzędziami obiektywizującymi, jak to wskazano powyżej. Prezentacje kliniczne dotyczyły interwencji psychoanalitycznej u osób z neurologicznym (ostрым lub przewlekłym) uszkodzeniem mózgu. Zaprezentowane badania farmakologiczne dotyczyły głównie oksytocyny w kontekście jej roli w afektywnej subiektywności (Valentina Colonello) oraz leczenia depresji w nowych ujęciach (Jaak Panksepp). Bardzo wiele miejsca zajęły badania zogniskowane na teorii przywiązania, zagadnienia relacji pomiędzy umysłem/mózgiem a ciałem. Niezwykle ciekawe sympozjum, w którym wystąpili Jim Hopkins, Tobias Nolte i Christoph Mathys, dotyczyło koncepcji mózgu jako organu konstruującego model otaczającej rzeczywistości. Ta koncepcja datująca się od Hermanna von Helmholtza mówi, że każde dobre urządzenie regulujące system musi być modelem tego systemu, a mózg musi próbować uchwycić, poprzez swoją strukturę i funkcje, prawidłowości własnego świata, odzwierciedlać istniejący świat poprzez strumień informacji top-down.

Kolejny kongres neuropsychoanalityczny za rok w Amsterdamie (jego tytuł brzmi *Plasticity & Repetition*).

Sławomir Murawiec